

PER HEISTER OM

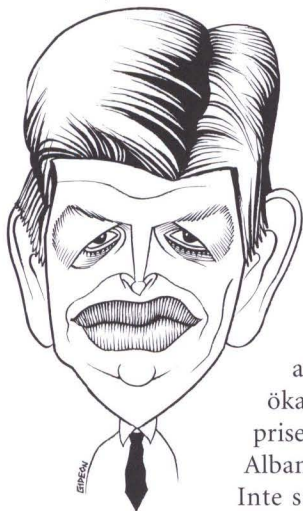
aktiv dårskap

Imina pappershögar har jag ett telex från november 1986 som jag då och då roar vänner med att visa upp.

Avsändare är Kurdiska befrielsefronten, mottagare Aktuellredaktionen på TV. Budskapet är att det nu står klart att det var Ulf Adelson som mördade Olof Palme. Beviset var att han avgick som partiledare bara fyra månader efter mordet. Punkt slut.

Alla som ser det skrattar åt galenskapen.

Det gör också alla som får höra om den socialdemokratiska ekonomiprofessorn Sören Wibes kampanj i Europaparlamentet i slutet av 90-talet för hur EU skulle lösa Albanien problem med den nästan helt obegränsade tillgången på vapen.

WIBE DREV VIA BREV och frågor till kommissionen idén att EU skulle avsätta en stor summa pengar för att på plats köpa upp alla vapen. De flesta skrattar åt ekonomiprofessorns fullständiga brist på förståelse för hur prismetanismen fungerar. Om en köpare med obegränsade resurser dyker upp på en marknad förstår de flesta att mängden varor, dvs. vapen, skulle öka. Och om så inte skedde genast skulle priset stiga så att alltför många vapen sökte sig till Albanien.

Inte så få som tänker ytterligare steg har ännu roligare. Hur EU skulle hantera de mängder av vapen som köptes upp. Behövde man kanske kraftig beväpning för att skydda sina affärslokaler och snabbt växande vapenlager.

Det här var naturligtvis hugskott som aldrig fick någon betydelse i verkliga livet. Bara upphovsmännen tog eventuellt skada.

Men så väl är det ju inte med alla idéer som dyker upp i det offentliga. Varje gång listorna på Storbritanniens eller Schweiz rikaste personer publiceras tänker jag på att de som slogs för löntagarfonderna är ostraffade. I toppen på de där listorna, och förresten också högt upp på listorna över världens rikaste finns Ikeas grundare Ingvar Kamprad och flera medlemmar av familjen Rausing. Deras entreprenörsanda och förmågor arbetar i andra länder eftersom de

aktivt jagades ur Sverige av politiska skäl. I varje fall fallet Rausing och Tetra Pak så är hotet om löntagarfonderna den omedelbara orsaken.

Men lika galen var den aktiva näringspolitiken i slutet av 60-talet och början av 70-talet. Såvitt jag förstår har ingen heller rätt ut skadeverkningarna på lång sikt.

Det brukar ibland påpekas att Sveriges industriella bas är från 1800-talets slut och det tidiga 1900-talet. De var effekter av en lång rad liberaliseringar från mitten av 1800-talet och framåt. Inget av våra 50 största företag har startats efter 1970. Och andra sådana slående exempel. De höga skatterna och krångliga regler försvårar för entreprenörer.

Men den aktiva dårskap som Krister Wickman, Olof Palme och Ingvar Carlsson ägnade sig åt i ambitionerna att bygga upp en omfattande statliga företagsamhet nämns sällan. Det borde den göra.

Med statens nästan obegränsade tillgång till skattepengar reste Wickman och hans handgångna män runt Sverige och köpte upp framgångsrika små och medelstora företag. Verksamheten pågick i flera år och det shoppades hundratals företag.

DET LILLA BLOMSTRANDE FÖRETAGETS ägare och entreprenören, fick en icke oansenlig påse med pengar för sitt livsverk. Han ersattes i företagsledningen med någon annan men knöts vanligen till företaget som konsult och rådgivare under några år. Detta senare fick två konsekvenser; entreprenören kopplades bort från ansvaret att driva företaget, men knöts för flera år till en verksamhet som han lämnat så att han inte startade något nytt.

Min gissning är att socialdemokraterna i sin strävan att smysocialisera genom den aktiva näringspolitiken satte stopp för flera företag som hade kunnat växa och bli stora. Kanske inte lika stora och lika nytiga för oss alla som IKEA och Tetra Pak varit om de inte jagats iväg ur landet, men nästan?

Och det är tillräckligt dåraktigt.

Per Heister (pheister@europarl.eu.int) är redaktör för Svensk Tidskrift.